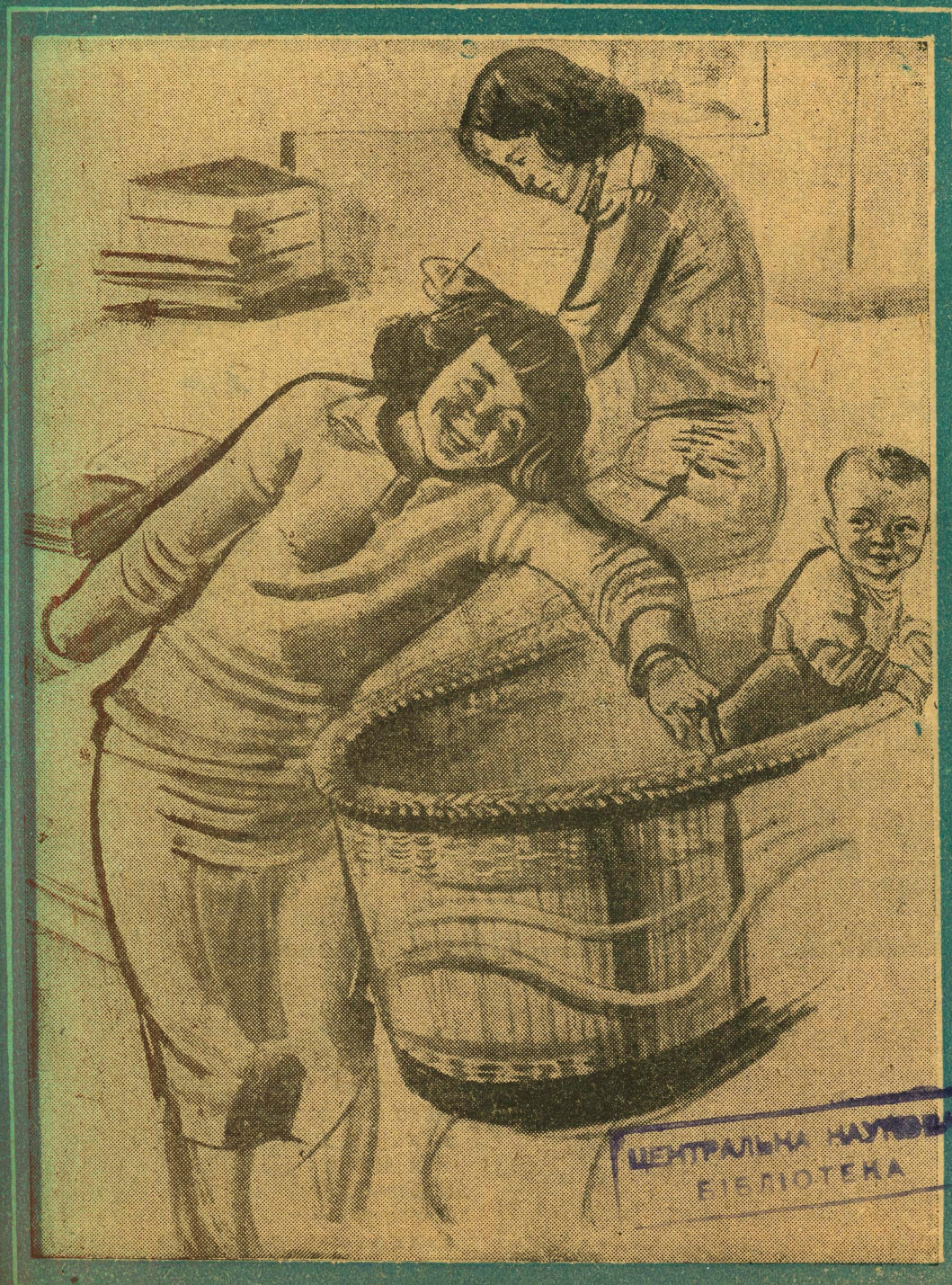

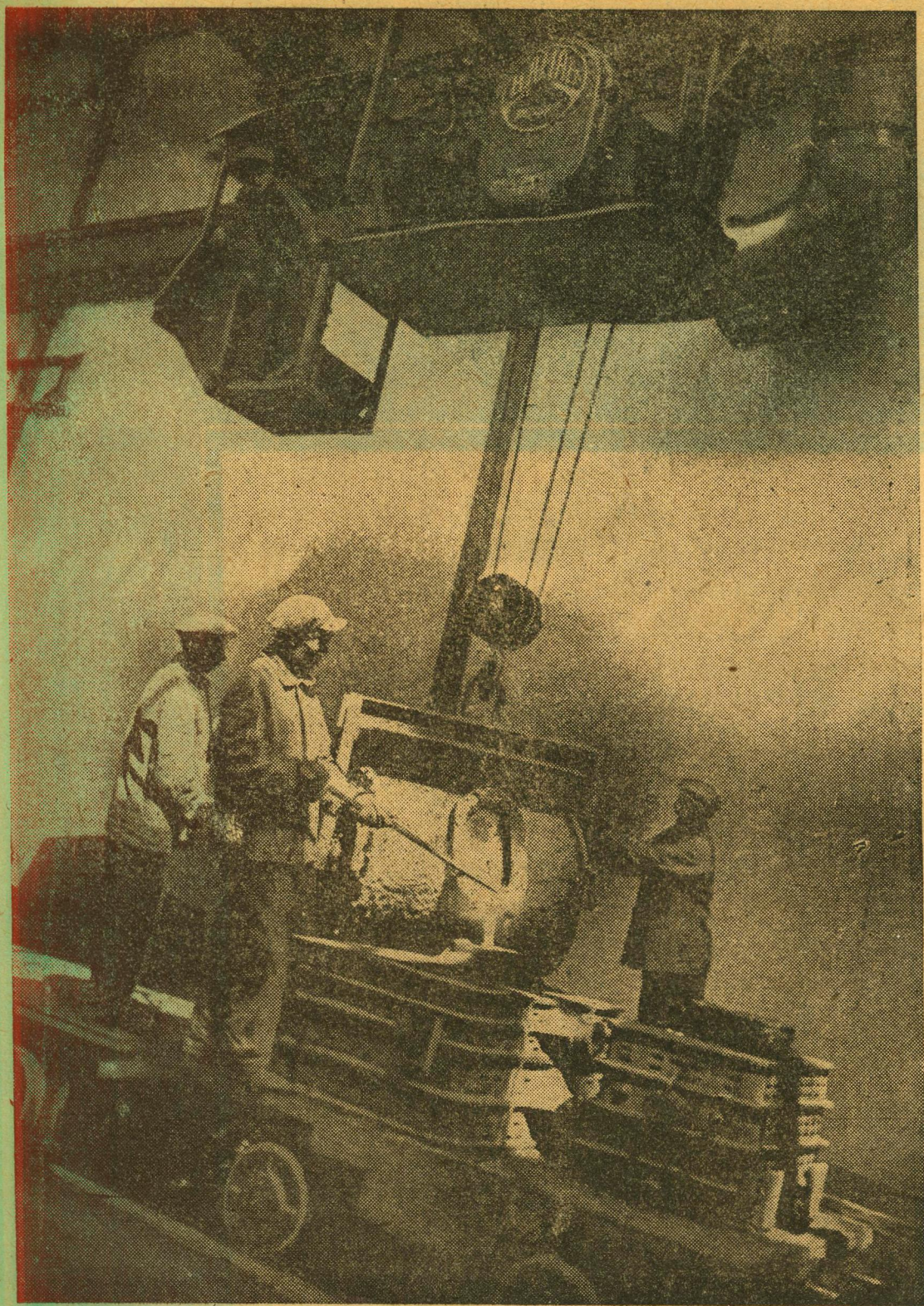
K 6176

Всесвіт

№ 7

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

Ливарний цех Челябінського тракторного заводу — один з найпотужніших у світі. На добу він дає 570 тонн чавунних виливків, 185 сталевих і $3\frac{1}{2}$ тонни з кольорових металів. Увесь процес лиття повністю механізовано. На фоті — заливають опоки за допомогою електричного тельфера.

К В І Т Е Н Ь
№ 7 — 1934

Х А Р К І В
ВУЛ. КАРЛА ЛІБНЕХТА, 11.

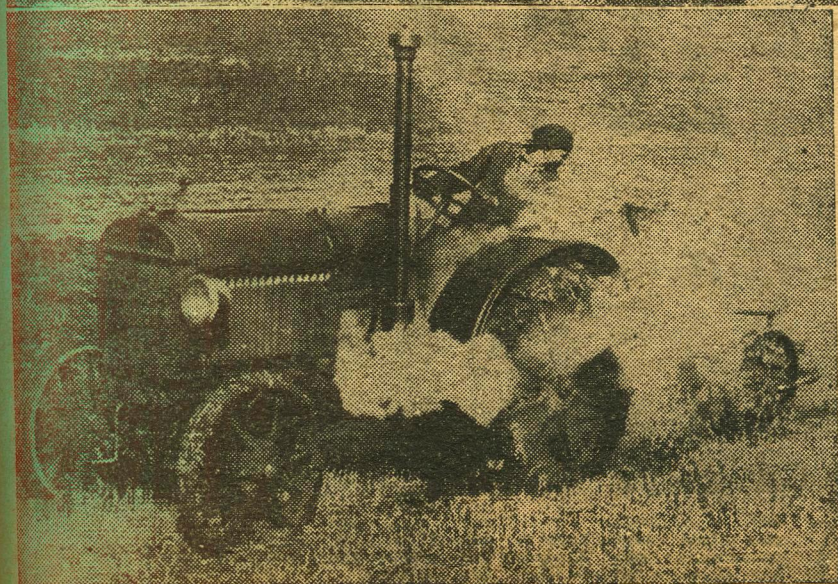
С І Є М О

Рання весна вимагає особливо форсованих темпів сівби. Вже на 20 березня 1934 року в Україні півтора мільйони га проти якихось 50 з лишком тисяч га торіш.

Небувалих розмірів набрала цієї весни і сівба надрання.

Куди краще, організованіш проведена підготовка тракторів, тягової сили, всього сівбного реманенту і нарешті, насіннєвого матеріалу.

Але поруч цих величезних досягнень перебіг польових робіт показав, що з підготовкою людських кадрів справа стоїть ще незадовільно. Особливо це стосується кадрів трактористів. Недостатня підготовка людей позначається на якості сівби. Через незадо вільну роз'яснювальну

Тракторна оранка в колгоспі "Вільний Шлях" (Синельниківщина)

Вгорі — перший літак с.-г. авіації вирушає на надранню сівбу на Харківщині. Нижче — друга бригада артілі "Шлях Ільича" (Одещина) на надранні сівби.

кампанію серед трактористів, сівачів, плужників і т. ін., як виявилось, в багатьох районах вони дуже слабо ознайомлені з найважливішими постановами партії і уряду в справі якості. Зокрема трактористи часто не знають про ту особливу відповідальність, що на них покладається тепер за постановою РПО.

Крім того, в деяких районах, захопившись практикою надранної (ручної) сівби, перейшли до масової сівби руками. Потрібна була спеціальна вказівка партійних органів і уряду, щоб спинити це перекурчення.

Загалом же сьогорішня весняна сівба свідчить, що колективізоване село з непохитною певністю в правдивості колгоспного шляху, з великою організованістю виконує державні плани сівби, закладаючи ще одну піввалину під заможне життя в більшовицьких колгоспах.

Всесвітня Ілюстрація

А В С Т Р І Я

СМЕРТЬ РЕВОЛЮЦІОНЕРА. Ім'ям Коломана Валліша лягають дітей власники особняків на Ріту (аристократичний район Відня). Ім'я Валліша пошепки вимовляють в робітничих кварталах, з безмірною

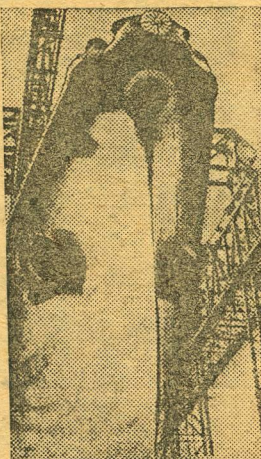
любов'ю і пошаною до пролетарського революціонера. Чотири дні стояв Валліш на чолі повстання в місті Бруку. Його залізна воля і військовий хист протистояли натискові переважних сил хеймверу, що обстрілював місто з важких гармат. У Бруку здійснився єдиний фронт комуністичних і с-д робітників. Валліш з товаришами зі зброєю в руках відступив у гори. Його видав владі якийсь негідник, спокушений 10 тисячами крон, обіцяними за голову повстанця. Валліш умер, як герой, проголосивши з помосту шибениці прокляття фашистським катам і глибоку певність у близьку перемогу революції. Епілог до його героїчної смерті дописав невідомий робітник, що вбив на вулиці провокатора, який предав Валліша кривавим псам фашизму.

На фотках: Коломан Валліш (фото згори) виголошує промову перед повсталими робітниками. Нижче — відецька людність, не вірячи в тривалу перемогу фашизму, оточує ошадні каси, вимагаючи негайної виплати своїх вкладів.

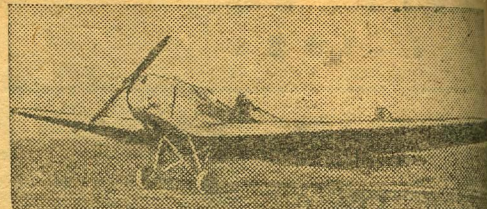

Я П О Н І Я

ПІДВОДНИЙ КРЕЙСЕР. Для музейних полиць хіба ще придатні моделі тих підводних човнів, якими Німеччина здійснювала нещадну морську війну в 1917 році. Техніка нищення і

в цій галузі далеко посунулася вперед. Спущений недавно на воду японський підводний крейсер і своїм тоннажем, і мінним озброєнням, набагато перевершує все дотепер створене. Бувши певною мірою обмежена в будівництві військових суден чинними договорами, Японія обходить їх посиленням бойової моти нових типів, особливо дбаючи за підводний флот. На цій ділянці морських озброєнь Японія вже випередила свого суперника — США, які помітно відстали в будівництві підводної ескадри.

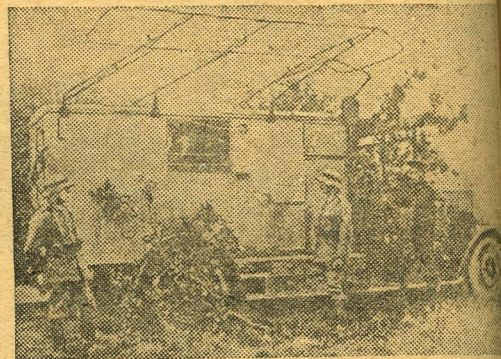

ОБХІДНИМИ ШЛЯХАМИ озброюється німецький фашизм, обмежений у своїх імперіалістичних апетитах суворими заборонами версальського договору. Німеччина не має права мати військовий повітряний флот — фашистський уряд будує цивільні аероплани, що їх за кілька годин можна переладнати на військові. Заборонено мати школи військового пілотажу — навчання провадиться в "приватних" гуртках, яким на державний кошт видано кілька тисяч машин. Рейхсвер обмежено нормою в 100 тисяч чоловіків — в штурмових загонах проходить військову мушт-

Н І М Е Ч Ч И Н А

ру близько мільйона „морських невих сорочок“.

На фотках: новий тип авіаційного літака (фото згори) випущений для тренування військових пілотів. Літак одержав місцевий потужністю на 20 кілометрів на годину. П'ятитонний грузовик (див. фото внизу) переобладнано на потужну радіостанцію з радіусом дій до 1000 кілометрів, чого цілком достатньо навіть для генштабу армії в час війни.

А Н Г Л І Я

ПЕРЕПОЛОХ. Голодний похід англійських безробітних серйозно настрахав буржуазію. Із 150 пунктів Англії попрямували численні групи до

Лондону, щоб заявити свій гнівний протест проти дальшого зменшення допомоги, що провадиться під виглядом „законоу про перевірку „нужден-

ності“. Лондонські робітники гаряче зустріли своїх товаришів по класу. Двохсоттисячна демонстрація в Гайд-

парку завершила цей величезний похід. На фоті: кінна поліція намагається розігнати демонстрантів.

С Ш А

АДМІРАЛ РІВС призначений на командувача флоту Сполучених штатів Америки. Президент відзначає, що Рівс чудово знає тихоокеанський морський плацдарм. Торік він був одним із організаторів маневрів, що провадились за темою: „ратівний напад чужоземної держави на тихоокеанське узбережжя США“.

З У С Т Р І Ч М а л ю н о к
х у д. К р ю к о в а

Цей хлопець, що (так старанно гаяв у приводі молотарки коней, зовні нічим не різнився від решти підлітків у артїлі, а тимчасом всі його називали не інакше, як Ванько-герой.

Зустрівшись в обіді біля стіжки, я сказав.

— Здоров, товаришу Іване, і розкажи мені, чого тебе прозвали героєм!

Мій співбесідник уважливо подивився на мене, і, не відповідаючи на запитання, враз зауважив. — А от ви ніяк не схожі, із вашими портретами. Ви мабуть знімаєтесь у поганих фотографів?

— Мабуть, — спромігся відповісти я, — але звідки вам відомі мої портрети?

— Звідки ж, як не з журналів. Однак, вас там сильно чесали, і, як на мене, за діло. А втім чесали й мене і бачу сам — на користь пішло.

Я теж визнав, що й для мене наука пройшла не даром і відтак ми розго-

рилися. Виявилось, що мій новий знайомий має тринадцять років життя, фотоапарат, радіо, бібліотеку з п'ятдесять однієї книжки старих і нових письменників, передплачує «Комуніста» і «Правду», шередплачував, чи вірніше пробував передплачувати і журнали, але вирішивши, що то марна праця дідждатися чергового номера, кинув цю справу, переключивши свій інтерес на вивчення тракторної справи.

— Але ж на все (де потрібні час і гроші, — вислухавши хлопця здивувався я. — А де ж ви у ваш вік бере те їх для всіх цих потреб?

На хлопцевому обличчі пресмайнула тінь самозадоволення і він мовив:

Поперше я працюю в артїлі в весни і до пізньої осені. Це дає мені життєву основу. Подруге, я працюю ударно, — це дає мені додаткові засоби на мої культурні потреби.

Тепер посудіть, що вийде, коли за-

мість премії черевиками, в артїлі я потребує нагородити мене книжками; замість премії за ударну роботу по піонерорганізації, я поставив питання, щоб мені виписали «Правду», а до того... що я мушу діяти, коли на обласному зльоті ударної молоді мене преміюють фотоапаратом або радіом? Що ж до решти благ, як от «Комуніст», «Харківський пролетар», тощо, — то не облишать же вони справді свого кореспондента без своєї газети?

Поки ми так розмовляли, бригадир вдарив тричі у рейку, оповіщаючи, що обідня перерва закінчилась. Мій співбесідник пішов запрягати коней у привід а я прилучився до двого старого приятеля Оврама Удоценка підвозить снопи. Зрозуміла річ, я не втерпів і розповів йому про своє враження.

— Е, він у нас молодець, — ізгрозивсь Оврам Григорович, — бедовий хлопець, прамотий і з головою.

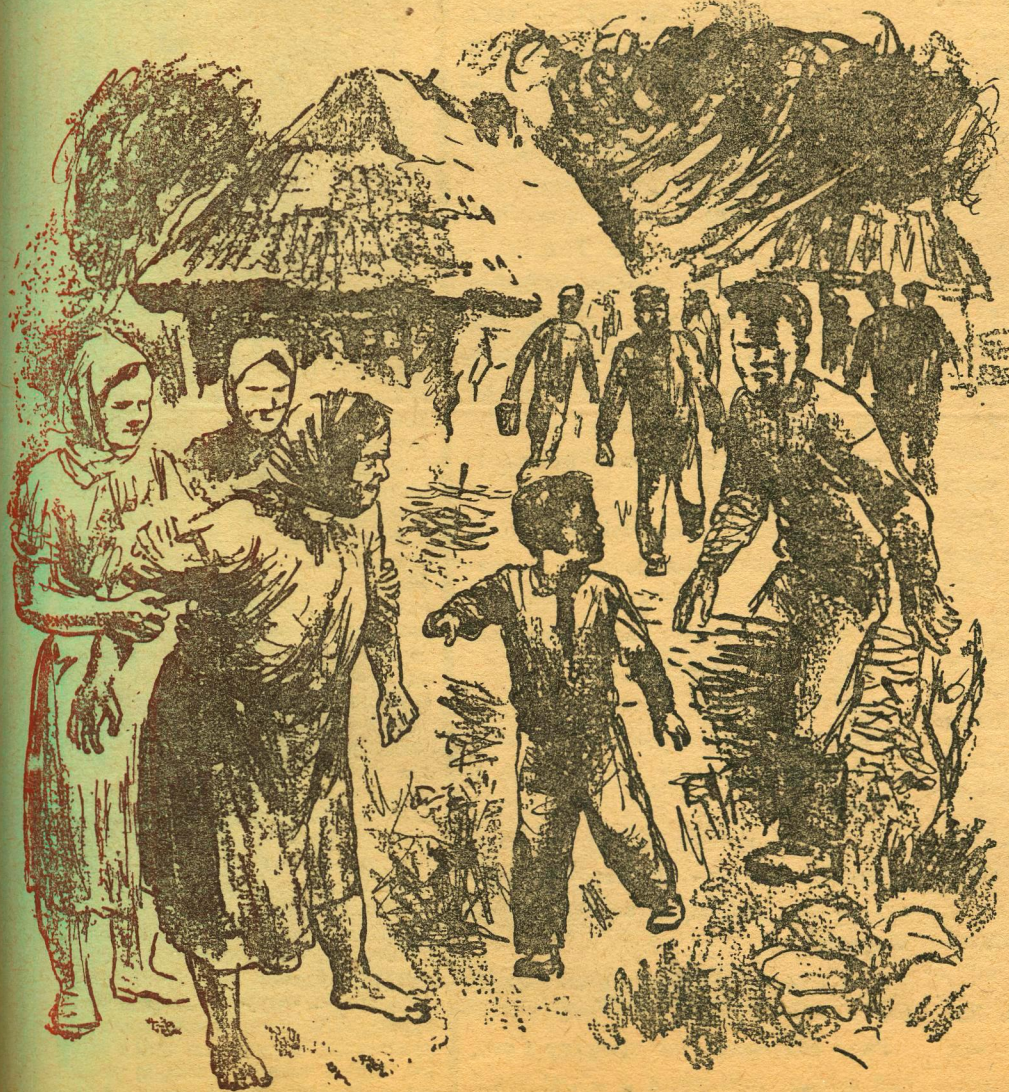
Весною, як збирали зерно на засів, ходить між людьми, та все розпитує: «Із якої причини горобці кубляться в стріхах?»

Ну, всяк і думає, — хлоп'я, начиталось книжок, то й пішов ум за розум. Посміхаються й відповідають, як хто: Один каже: «мов розкуркулив їх господь-бог, то вони й пристають у прийма»; друге, навпаки, підсказує, що вони з давних давен не розбирають, де чуже, а де своє; інше ще щось верзе, вроді як: «А ти пиймай котрого, розпитайся». А він слухає, та все своє: — Ні, ви все такі ск-жіть — з якої причини горобці люблять кублитися в стріхах?»

Ну, махнули зрештою на нього рукою, всяк має своє діло. Та й не до горобців, як правду казати, було.

Ну ось пересипаємо якість вози на артільному дворіші, мужиків десять-дванадцять товчється, аж враз чуємо крик. «Пожежа! Пожежа! Горить Пантюха!! Ну, от про Пантюху. Ви його не знаєте, бо далеченько вже париться, а дво-рище його ось тут, — із-за берестів виглядає причілок хати. Так цей, — Пантюха такий уже був активний — куди там!

— Що збори в сільраді, що збори в артїлі, на кутку, — не обійдеться без нього. Робити що, — перший зголошується; навантагу громадську, — з охотою! Викачують зерно, — в бригаду перший пишеться. Отож активістом щитається і бідняком, ще до того. Ну, правда, робота з нього була така: вечером покричить, покричить, а на ранок і захворіє; а що до його бідності, то якому центральному товаришеві могло спасти в голову, дивлячись на нього, що хоч, був він бід-

няком, тільки ж і не завжди! І працював ото той Пантюха у нас при коморі. Всі, звісно, знали, що він із куркулів, та якось вважали, що то було вже давненько, що багато води втекло з того часу, що бідність мов зрівнює всіх; а що до праці був ледачий, то тут можна й помовчати, був бо такий рік, коли і Оврам Григорович виробив цілих... чотирнадцять трудоднів! Та ото ж чуємо, значить, крик. Покидали роботу, біжимо, аж бачимо — клуня палахкотить, — зайнялась з вугла, — а Паньчиха біга тавколо, руки ломить, не знає що і вхопитися. А Панька і вдома не було, завідав саме з приїжджим товаришем з області. Кинулись ми до тієї клуні, цушмо стріху, хто гакком, хто «вилками, аж чуємо кричить, гука, щось із середини — «Та відчиніть же, хай вам лих, двері! Відчинили, коли звідти трохогом вискакує наш Ванька — герой. Не одсапався ще гаразд, а вже кричить — «Де вона, де... держіть її, відьму стару!» і наводонь за Паньчихою. А та забачила і навгород, шавтіки. Піймали, привели, а Ванько наш гука — пошукайте за пазухою! Йй богу у неї там сірники! — Ухопили молодичці, обшуквали. Справді, за пазухою сірники знайшли. — «От куркуляча відьма, — віддихавшись від диму, каже наш Ванько, — ледве не спалила живцем». Вогонь тим часом розтягли, переляк пройшов, то артільці й сміються: «А що наловив торобців Ванюшко?» — «А що ж, і наловив», — відповідає і до клуні. Слідом за ним посунув і народ. Роздивились, аж в клуні не те що горобці — пшеничний дощ летиться з стріхи. Так і тече, так і тече; аж дзвенить, та летиться. Принесли драбину, поставили, обстежили стріху і виявилося: під стару стріху Пантюха приладнав іще одну, а межистрішшя засипав пшеницю. Двісті тринадцять пудів врятували та пудів з десяти вгорило та димом взялося. От вам і Пантюха! Засудили обох — його і його жінку — швидко не вернуться.

— Але, як же ж у клуні опинився Ванько?

— Та все ж через тих торобців. Вони ж пташка хоч і м'яленька, а теж і не дурна. Видно дізнались Пантюш-киного секрету і сипнули, скільки їх в

на куткові, до клуні. Де горобці — у Пантюхи в дворі! Куди полетіли? До Пантюхи на клуню! Кому живцем розбивають стріху? Пантюсі! — От Ванько нап, і примітив, а примітивши став питати у старших, мов, що то за знак. А як старші і в гадці нічого не покладали, то він сам вирішив дізнатись секрет. Зліз на бантину, застромив руку у гороб'яче душло, шу не обережно шарпнув соломку, — то воно як сипнула пшениця й дух забило. Горобці тоді в крик, та врозтіч, а тут якраз стара відьма нагодилась. Як побачила ту історію, двері на кілочок, та за сірники. Якби догадалась була запалити з чотирьох боків, — каюк був би Ванькові, а то весна — стріха як слід ще не протрихла, — не стільки горить, як чадить. Люди побачили дим і скричали на гвалт.

Вечером ми з Ванькою вертались разом додому.

— Послухаємо Харкова? — запитав він. — Зараз, мабуть, концерт грає, — а це — добре послухати після роботи.

Харків, справді, захлинався у музиці.

— Хороше діло радіо — сказав після довгої солодкої павзи Ванько, — на увесь світ музикантів не наставши, а радіо в кожну хату провести можна... Тільки, — народ у нас інертний. Треба розкачувать. Сильно в старій кошарі одичавили.

— Та зате піднімається зміна... та ще й яка!

— Це правда, — відповів Ванько.

Згодом відхилилися двері, і до кімнати заірнув якийсь юнак. Слідом за ним вийшло дві молодичці і прищкандибав зовсім вже сивий дід.

— Можна, синку, послухати?

— Сідайте, дідусю. Ванько звільнив з під газет табуретку і підсунув її старому.

— Це мій кращий слухач, — звернувся він до мене. А старому сказав. — Що, дідусю, не передумали ще молодіти?

— А тож як! — була відповідь, — Оце б саме пожити...

Радіо розпочало нову програму і старий замовк, потонувши в м'яткій хвилі концерту.

Минуло 15 років з дня смерті першого голови Всеросійського Центрального Виконавчого Комітету — Якова Михайловича Свердлова.

Я. М. Свердлов був один із найкрупніших організаторів і будівників більшовицької партії та радянської влади.

Жовтневих днів Я. М. — один із найактивніших керівників перевороту. Після перемоги і взяття влади він стає першим головою ВЦВК — головою першої республіки Рад. Поруч цього він несе величезну партійну роботу, як секретар ЦК партії виконуючи найвідповідальніші обов'язки.

1919 року Яків Михайлович, повертаючись із подорожі на Україну, дорогою хворає на грип і по приїзді до Москви, прохворавши кілька днів, вмирає.

«Пам'ять про товариша Я. М. Свердлова буде не тільки вічним символом відданості революціонеру своїй справі, буде не тільки зразком сполучення практичної тверезості і практичної вмисності, повної зв'язки з масами і з умінням їх керувати, але й буде запорукою того, що чимраз ширші маси пролетарів, керуючись цими прикладами, підуть вперед і вперед до цілковитої перемоги всеосвітньої комуністичної революції» (Ленін).

М И Х. Б І Р Ю К О В

М А Р Т А

М а л. А. Г о р о х о в ц е в а

Нучерявить вітер хмарни,
сяють білі пливучи.
Рівчакми буйно, шпарко
гудуть згони-ручай.

Гудуть згони, день парув,
пл-те теплі тумани.
Допливають сніги мурі
і пухнатяться лани,

...Жартівлива і моторна
бригадириша молода.
Очі чорні, брови чорні
і струнка, легка хода.

У колгоспі, дома, всюди
Марта працює горить.
Поважають Марту люди
від старих до дітвори:

Ой, та й жінка, ну-ж і Марта,
молодецький бригадир!
Жартівливо не на жарти
узялась весну будить.

Не писав веснянки б вірша,
про це пишуть рік-у-рік —
та... доліру, був, між іншим,
був у Марти чоловік.

Чоловіка звали Хиндя,
на імення Македон...
Ледар, — праці ні години
і родина — вгору дном.

Нема втіхи, ні обіду —
пішла жінка та й нема.
Македон не зміг обиди
і сказав: живи сама!

Марта рада чи не рада —
не було коли спитать.
Хиндя в жортиній бригаді
та все тее пам'ята.

Гудуть згони, гуде вирій,
весна кличе: поспішай!
Тож до стайні перевірить
бригадириша надійшла.

Що за знак: у яслах повно,
коні ж, тільки що стоять.
Стоять коні, ребра зовні,
не тупцюють, не їдять.

Бригадириша сполотніла —
без коня ж, весни нема!
без коня сімбі могила...
Марта біла, мов зима,

іде, спішить між станками,
сіно в яслах розгріба
нетерплячими руками...
Ясла... повід... чи ти ба!...

Зла рука в'язала повід —
храп від ясел на вершок.
Ну, звичайно, в яслах повно —
не дістати ж, хоч тут що...

Хиндя з стайні боком-боком...
— А зажди бо, не тікай!..
Македоне, стій! Ні кроку!..
— Ти не дуже, не лякай!...

Зашарілась і сказала: — Сатана!

— Я тебе злякаю, падло,
пам'ятатимеш навін...
Одведіть в сільраду, гада...
та глядіть же, щоб не втік!

...Одгули весняні згони,
журавлями д-і летять.
На очах наллялись коні —
і тупцюють і їдять.

Знов жартує, знов моторна
бригадириша молода.
Вирізнялись брови чорні
пострункішала хода.

Та з посівом не спізнались,
досіваєм вчасно клин.
Коні голови не хилять,
як не журимося й ми!...

Коні, коні, а на серці?
Марта жінка ж, а не дим...
Бачу, чую, доведеться
ще поглянуть он туди.

Веселун ударник Федор
саме мимо наворачуєсь,
глянує ласкаво і твердо
ще й лукаво підморгнує.

Марта притьма зашарілась
і сказала: сатана!
А чому — її то діло,
краще снаже хай вона.

— А зажди бо, не тікай!

НАРИС МИХ. ДИМНОГО ЗАЛІЗНИЙ ПІВОСТРІВ

«Море зливалось з сонцем у радісний усміх, що сягав аж тень далеко, через татарські оселі, через садки, чорні ліси, до сірих нагрітих громад Яйли...

«На високих білих стінах дворів, що ховали од людського ока жінок, спочивали галуззя жердель та горіхів»...

М. Коцюбинський в оповіданні «Під мінаретами», описував сучасний йому Крим, як край релігійної косності, темряви і визиску трудящої людності.

Курорти — Ялта, Місхор, Алушка, Сімфеї, пахучі сади мімоз, олеандр, виноградарники, родюча земля і її надра були загартані татарськими, російськими й чужоземними капіталістами. Чалма, як символ соціального закріпачення, висіла над цим багатим і родючим краєм.

Крим наших днів — це національна радянська республіка з квітучим господарством. Це всесоюзна здравниця, країна тютуну, фруктів, консервів. За роки п'ятирічки Крим став базою для індустріалізації Озів'я й Ткварчелі. Місцеве населення — татари посіли одно з перших місць в робітничих кадрах промисловості.

Зміни лица свого, Крим зобов'язаний зокрема Керченському півострову, і його металургійному заводу. Цей завод має свою довгу історію і може служити за наочний приклад для вивчення господарської «душі» капіталізму.

Більше як сто років тому в надрах сірого керченського півострова було знайдено руду. Минуло п'ятнадцять років доки розпочалися перші досвіди плавлення чавуну з тієї руди. Збудували першу домну щось року 1846-го, але в кримську війну зруйнували її.

П'ятдесят років по тому лежала тут

купа руїн. 1895 року до Керчі приїхав представник французького капіталу інженер Байер. Він досліджує цю руду, дістає позитивну оцінку їй з Бельгії, і згодом відоме «Брянське общество» — цей контрагент французького капіталу в тодішній ще напівфеодалній Росії — вступає в справу господаря керченських рудних покладів. «Парижський синдикат банків», що тримав у своїх сейфах переважну частину акцій «общества», став фактичним господарем Керченського півострова.

Коли Україну, а слідом і Крим захопили приведені петлюрівщиною ні-

Красенд старій Керчі. Великі сходи на гору
М і т р и д а т

Після німецьких окупантів на заводі хазайнували білогвардійці. Вони знищили рештки заводських устаткувань і поруйнували корпуси цехів.

Передові загони Червоної армії, що зайняли Крим, — знайшли в Керчі замість заводу: поїржавлені дві старі домни, бур'яном зарослі шляхи до заводу та мохом оброслі гофровані томасівські конвертори.

Відбудовного періоду, коли країна Рад почала зодягатися в сталевий панцир, трудящі Крима за допомогою трудящих братніх радянських республік заходилися коло будівництва нового Керченського заводу на місці старого, зруйнованого окупантами та білогвардійцями.

І тепер над Озівським морем, там, де лежала купа руїн від старого заводу, підноситься вгору новий радянський завод. Поодаль, просто в морі — широкій мол, устаткований механічними розвантажниками. Тут приймають руду. Керченський велетень — один з наймеханізованіших заводів чорної металургії.

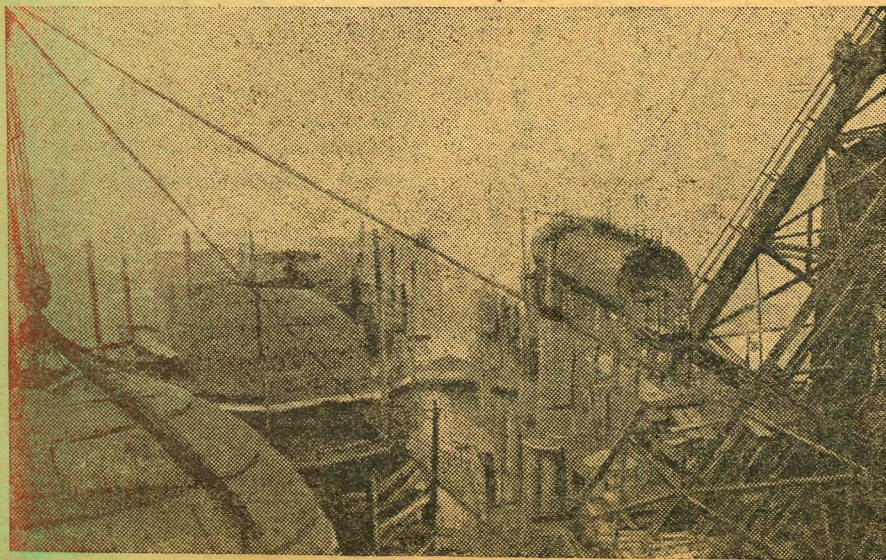
На пустирі вирости домни, нові коксові печі, хемзавод, вальцовка, томасівський цех, агломератійна фабрика, а поруч нове соціалістичне місто. Тут височать великі корпуси житлових будинків, фабрика-кухня, хлібозавод, лазня, універмаги, овочесховища, холодильники, кіно-театр, школи. Коло заводу палац культури, зразкові лікарні.

Керченський металургійний завод-комбінат вніс колосальні зміни в усю економіку Кримської республіки. Півострів змінює обличчя. На перший план виступає метал, хемічні продукти, томасофосфат, що цілком замінює суперфосфат — це добриво для колгоспно-радгоспних ланів, гірничі багатства — руда, сірка, нафта, сіль.

Сьогоднішній Крим. — Вулиця Енгельса в Керчі

мецькі окупанти, вони, як справжні вандали, руйнували й грабували все, що потрапляло їм до рук, розрабували й Керченський завод. Відступаючи під натиском Червоної армії та партизанських червоних загонів, вони вивезли до Німеччини всі найцінніші верстати і машини, все, що тільки встигли вивести.

Керченський металургійний завод ім. Войкова. Домений цех заводу

„БАСТИЛІЯ БОЖОЇ МАТЕРІ“

В ДВОХ ТЕАТРАХ

Зарисовки худ. Г. Дубинського

— Атаман Рязенко тільки таємний атаман, — каже бандит-петлюрівець про себе. — На селі живу, на очах у людей ще й партизанам співчуваю. Ніхто не знає. Я роблю що козацькому: хитро!

Змал. арт. Бучма в ролі Чумака („Березіла“)

Коли Корнійчук у п'єсі «Загибів скадри» в образі босмана Кобза вдало показав петлюрівського провокатора у Чорноморському флоті 1918 року, то Микитенко в своїй п'єсі, яскраво показує подібних Кобз на селі 1919 р. Всі ці Рязенки, Маслаки, Молибоги і інші петлюрівські бандисти показані реалістично, їхнє контрреволюційне ество автор розкриває і викриває. Він виявляє в них те, що є типовим і в сьогоденних націоналістично-контрреволюціонерах.

П'єса показує форми блокування українських націоналістів з великодержавними шовіністами на ґрунті спільних контрреволюційних інтересів. Сانس поділу Рязенка з білогвардійцем великодержавником — капітаном Бутровим впливає з розгортання всього сюжету п'єси. П'єса б'є по контрреволюційній теорії безбуржуазності української нації.

Далі, хоч графарет і шарж в показі розгусності носіїв клубків та схимниць є одне з слабких місць нової п'єси Микитенка, але є в ній принципіально й цінне, нове: це показ єдності контрреволюції та церкви, як надхвненника й опільника націоналістичної наволочі всіх маетей і відтінків.

П'єса Микитенка — багатотемна. Одна з цікавих її тем — роль жінки у класовій боротьбі. Білогвардійка Ольга, петлюрівка Палагея, дочка робітника-партизана — Улья — три жінки — представниці різних класів —

активні бійці по обидва боки барикад. Драматург зумів підкреслити класовість їхніх вчинків у всьому: в їх світогляді, в тому, як і кого вони кохають, як вони борються в лавах свого класу. Це живі класові люди. Але авторове захоплення кількістю дієвих осіб не в усіх сценах відповідає їхній якості. Поряд з образами, загально яскравими, як куркуль Молибога, петлюрівці Рязенко, Маслак, Волосюта, білогвардійка Ольга, робітник Чумак, донька партизана Берестова Улья — в п'єсі є низка ходульних, схематичних, незакінчених образів, особливо серед партизан.

Образ капітана Бутрова такреслений у автора виразно, але неопрацьований до кінця, через що й непозбавлений плакатності. В деяких місцях є елементи голої агітки зокрема «тост» Чумака. Деякі ситуації розтягнено, особливо монолог Навроцького, де між іншим, занадто смакується вождєління цього попа до Ульяки.

В тексті зустрічаються цілі публіцистичні шматки. П'єса не витримана в одному стилі та жанрі: елементи героїчної драми змішані в ній з елементами мелодрами та романтичної драми.

Для режисера Харківського театру революції — засл. арт. М. С. Терещенка — характерним є вміння в тексті автора знайти підтекст, його внутрішній зміст. Наприклад в репліці Любики — жінки Чумака — про народженого сина — «і

Арт. Титаренко в ролі Ольги Благомишевої („Березіла“)

хати йому / мало» режисер знайшов ключ до трактування всієї восьмої картини. «І хати мало» для дитини партизана-бідняка, адже перед ним відкривається новий світ, нове щасливе життя в радянській країні.

В пісні «Пйдем Дуня во лесок», лейтмотив якої пронизує всю картину

Арт. Іващенко в ролі Ульяки (Театр Революції)

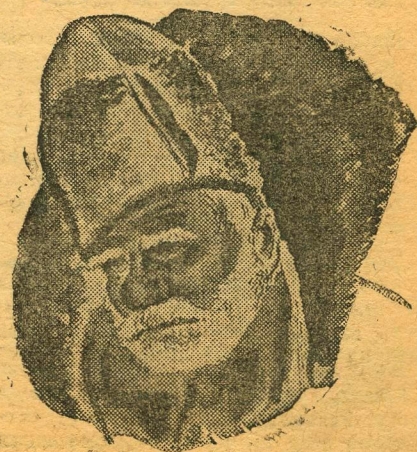
в будинку Вахрамєєва в цьому символі царської казарми з її тупою муштрою, постановник показав всю безглуздовість, всю приреченість решток царського ладу, білогвардійської армії.

Шлях дівчини з селянської бідноти, яка з початку невпевнено впливається в обличчя, заховані під покривалами ченців, але все більше усвідомляє мерзотну, шідлу сутність «повипредів божої матері», — цей шлях Ульяки арт. Н. Іващенко змалював дуже переконливо.

Не меншу перемогу дістав і М. Яковченко в ролі Молибоги. Те, що відтворив Яковченко, це вже тип, збірний образ українського куркульства в його лютий смертельній боротьбі проти радянської влади, за право помножувати свої клуні та скрині.

Почуваючи свою загибів Молибоги цупко хапаються і за петлюрівську «неньку» і за білогвардійську «єдину, неділимую».

Дуже соковито прає «дульцінею» жовтоблakitних ридарів» Палагею арт. Тимошенко, яка зуміла за зовнішньої чарівності цієї жінки виявити її класово-ворожу, куркульську суть.

Арт. Яковченко в ролі Молибоги (Театр Революції)

КІНЕЦЬ ГЕРВЕ

М а л ю н к и Г. Д у б и н с ь к о г о

Арт. Піварович дає переконливий образ матері білогвардійки Благомиш-лової — цього ангела з контррозвідки.

Мінуси в постанові Театра Революції — слабкий фінал, примітивно зроблений перебіг партизан на авансцені перед п'ятою картиною, взагалі дуже поверхові, схематичні образи партизан, навіть Чумака, для якого в тексті п'єси є достатній матеріал, щоб художньо розкрити шовніше цей образ.

«Березіль» головну увагу звернув на переборення істотної хиби п'єси — схематичності образів (партизан. Для цього він епізодичні образи партизан доручив найкращим виконавцям. І ми бачимо в спектаклю такі міцні фігури партизан, зіплені з скульптурною рельєфністю, як Чумака (засл. арт. Вучма), Потребя (арт. Романенко), Семилух (арт. Кононенко), Свашенко (арт. Пилипів), Чорнобривець (арт. Степаненко).

«Березіль» починає опановувати метод правдивого розкриття, історичного минулого громадянської війни на Україні.

Образ російського робітника Полоніна, який керує партизанським загonom (його залучено автором до третьої редакції п'єси), піднесено артистично й вишукано до провідного образу у виставі.

Від початку, з першої картини (також наново написаної автором для «Березолі») і до кінця, через весь спектакль проходять партизани. Вони живуть на сцені навіть тоді, коли відсутні. Герої їх героїчні кроки нагадує відповідна мелодія композитора Ю. Мейтуса.

«Виступають партизани за радянський рідний край» — ця бальсера радіс на пісню, яка закінчує у «Березолі» спектакль, звучить гучно і в фойє і на вулиці, коли глядачі розходяться по домах.

Такому тону вистава у «Березолі» зобов'язана не тільки акторам, але й чималою мірою постановнику М. Дубочинку, й режисерові Веселову, які чимало зробили для яскравого сценічного розкриття ідеї п'єси, зумівши показати це навіть в окремих деталях.

Прекрасно грає Ряженка, арт. М. Крушельницький, глибоко розкриваючи соціальний характер отамана петлюрівської банди, його хитрощі, шовінізм, вочуже ненависть до трудящих селян.

Значно краще, ніж в театрі Революції зроблений образ Вугрова арт. Радчук. Правда арт. Радчук теж не переборює плakatності цього образу, але цікавий прийом з підкреслюванням театральності Вугрова, — (адже цей білогвардійський бурбон заграє зі всіма й всюди) робить цей образ більш цікавим.

Слабі місця у «Березильській» постанові: поверховість деяких образів, особливо во Ольги (арт. Титаренко), розтягнутість вистави, окованість низьки мізансцен на невеличкому просторі.

І заол. художник А. Петрицький (в Театрі Революції) і В. Меллер (в «Березолі») дали цікаве та яскраве зовнішнє оформлення п'єси.

Газети викладають досить сухо обставини цього «законного» убивства:

«Жандармерія дістала відомості, що Герве сховався в напіврозваленій садибі, неподалеку від Шато-Вер. Загін жандармів — сорок чоловіка — оточив цю садибу, що складалася з будинку й клуні. Капітан Мішлен, його ад'ютант Пельвуазен і капрал Мартіно, озброєні револьверами, обшукали будинок і не знайшли нікого.

Однак, не вистигли вони відчинити дверей клуні, як Герве, прихований у темному кутку, зняв стрілянина. Капрала Мартіно він вистрелив на місці. Мішлен і Пельвуазен, що кинулися врозтіч, також були поранені злочинцем, Пельвуазен смертельно.

Зважаючи на пізній час, жандармерія обсіла ферму за всіма правилами воєнного мистецтва. На світанку почалася планомірна облога. Герве відчайдушно одстрілювався, проте, крок по кроку, жандарми все тісніше змикали коло круг садиби. Нарешті, Герве вирішив розпочати атаку. Проте, не встиг він вискочити з дверей клуні, як капітан Мішлен скомандував стріляти і Улісс Герве, прострілений кількадесятьма кулями, впав на землю».

Ось приблизно й усе. Опозиційні газети додають кілька отруйних чорних краплинок до опису цієї героїчної облоги: дивно, що потрібно було сорок жандармів для вбивства 70-літнього діда. Далі — ніби то Герве й на думці не мав розпочинати божовільну атаку на жандармів. Він, буцім-то, відчинив двері клуні, кричучи: — «Не стріляйте! Я здаюся!» І ніби то капітан Міш-

лен, мовляв, бажаючи помститися за своє поранення, все ж таки скомандував: «Залпом!».

Все це не зміняє загальні картини. Факт лишається фактом. Герве, не зважаючи на свої сімдесят років, осягнуло захищався, стріляючи з вогоня в клуні по жандармах, і тим доводилося навіть застосувати фортифікаційні методи облоги.

Нам лишається тільки з'ясувати: хто ж був цей Улісс Герве, Терорист? Король нальотчиків? Шпигун?

Нічого подібного. Улісс Герве за фахом був годинникар. 1920 року криза закрила фабрику, де він працював, він став безробітним. 1933 року він убив А за три дні його самого розстріляв за гін героїчного капітана Мішлена.

Ось крива його життя, цього діда, за роки кризи:

Зимою ночі 1930 року вартовий майстер паризького метрополітену, перевіряючи вагони, що повернулися до депо, знаходить в одному купе заснулу людину. Тоді це ще було в новину й майстер, замість просто виштовхнути чергового безробітного з вагону, викликає ажана (поліцей). Не розштовхуючи заснулого, вони придивляються: еге, та це бувлий птах! — і справді, ця ледина чудово влаштувалася: штани й піджак акуратно складені на спинці дивана, тут же підвищено й комірець з краваткою.

Герве (це був він) будять. Дід сердито одягається, й іде за ажаном до префектури.

Там його обшуковують. В його кешенях знаходять щось десь годинників. Злодій? Ні, це щось дивне: на кожному годинникові є етикетка з прізвищем власника. Герве пояснює інспекторові поліції в чім річ:

— Я працював на годинниковій фабриці. Тепер почалася пиякриза. Мене розширили: адже мені вже 67 років, до того ж я ще й самотній. Але ж я ще живу. Отже я мушу істи. Мене викинули з квартири за несплату грошей. Тепер я хожу з будинку до будинку й іноді мені дають лагодити годинники. Дрібний ремонт я роблю в замовця, решту беру з собою. Влітку я ночував у Булонському лісі. Тепер доводиться ночувати по вагонах метрополітена.

Герве дріжить. Чи то від холоду, чи то з переляку: а вже йому, цьому нещасному си-

... Знаходить в купе заснулу людину...

йому дідові, вперше доводиться мати справу з поліцією. Досі все проходило щасливо: коли кінчався рух метрополітена, він ховався під лави вагона, черевиком контролював благополучно гуляли повз нього. Вранці завжди було вчасно прикинутися, одягнувшись й удати, що ти допіру ввійш в дозвіл. Неласливий час мав було, купивши квитка, джукати сидючи: адже квиток дає право їздити круговою лінією скільки завгодно. А що буде тепер?

...Паризька поліція бездоганно ввічлива. Вона діє, як найкращий хронометр.

...У Герве обирають годинники: — «Ми розішлемо їх вашим клієнтам за їхніми адресами». Далі: «ми висилаємо вас з Парижу як брідгу».

Герве розгублений. Він намагається заперечувати: — «Адже я не брідга. Я просто чекаю, коли кінчиться криза. Це мусить швидко статися і я сподіваюся, що ще зможу попрацювати».

Його не слухають. Вартовий офіцер докинувся:

— За використання вагону метро як нічного готеля, я штрафую вас на сто франків. У ваших кешенях знайдено всього чотири франки. Решту ми дістанемо з сум, що реалізуємо від продажу вашого інструментарію.

Вартовий кидає до шухляди кілька інструментів і дупу, знайдену в Герве. Наступний його рух: схопити Герве за шараку й тримати його за всіх сил, поки нашіптують ажани: дід кинувся до бюра з таким одчаєм, як кидається той, хто рятуються з-під впавшої залізної рейки. Його виводять за двері. Він опирається в силову божевільного. Захлинаючись, він кричить:

— Віддайте мені інструменти... Без них я загину... Я заробляв ними собі на хліб...

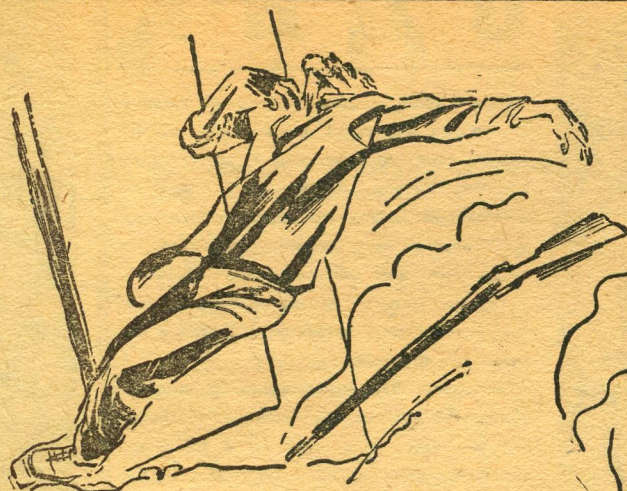
Герве відсиджує за опір владі півтора роки у в'язниці. Після того його відпускають на волю. Наглядач пояснює йому:

— Раніше ви так швидко не відкараскалися б. Та за цей час криза ще більше розгорнулася. Тисячі вилітають на вулицю, тому уряд дешево пом'якшив закон про бродяг: в'язниці вже переповнені.

Звідси починається для діда Герве шлях, що привів його до смерті.

Він намагається знайти собі яку-небудь роботу. Звичайно, без успіху: адже на вулицю викинуто сотні молодих і здоровіших за нього. Без інструментів він безпомічний. Вдень він стоїть у довгій черзі за тарілкою суну. Вечері його викидають за всіх вагонів метро, за всіх під'їздів, звідусюди: контроль, швайцари стали куди пильніші в боротьбі з безпритульними безробітними.

Герве спить стоячи. Ось він іде вулицями Меньїмонтану, робітничого кварталу Парижу. Він автоматично пересуває ногу по ноці. Голова його звисала на груди, очі закриті. Так суне він уперед і вперед. А коли наптовхується на перехожого й відкриває очі

...і був розстріляний на місці найхоробрішими у світі жандармами...

— він довго придивляється: куди завели його ноги, що так слухняно пересуваються.

Одного разу в суспільній черзі йому радять: — старий, ти загинеш тут, у Парижі. Адже нам усе рідше щастить випросити грошей на нічліг, на шматок цукляваного хліба. Нам усім треба йти геть з міста, на південь, через Орлеан, Тур, на Бордо.

За кілька місяців старий доходить тільки до Тура. Те, що він бачить по дорозі, переконує його: порятунку нема. Як голодного kota, його женуть від ферми до ферми, від мастки до мастки. — «Іди, іди, нам самим нічого жерти!» — кажуть йому селяни. Його знаходять у неприбраних стіжках сіна й виштовхують на шосе: хліб так і агіє: адже ніхто його не купить. Та ніхто не має права спати на чужій власності.

Так іде він вперед, почувши в закинутих хатах. У нього нічого нема з собою, інсіді йому щастить попрацювати кілька днів, донебудь по дорозі: в ці дні він має шматок хліба й нічліг, де небудь в хліві. Решту днів він шукає якихнебудь руїн, де можна заснути, дрижачи від холоду, притулившись до іншого нещасного, що теж не має покрівлі. Батькох зустрічає він по дорозі: ось жінка, чоловік і дитина, що місяць тому народилася. Вони замотали її в свою верхню одіж, а самі йдуть, кашляючи від морозу й шукаючи чи запаленими очима, чи не видно де якої халупи, де переспати що ніч, не першу й зовсім не останню. Одного разу Герве приймає до своїх рук новонародженого від такої ж безробітної, як і він, в руїнах якогось середньовічного палацу. Що буде далі з матір'ю й дитиною? Він не знає цього й іде вперед: а ось у своїй долі він переконалий: він витримає так ще тиждень, потім упаде, щоб не встати більше. Які хитрі стали тепер жандарми! Вони вже не затримують ні одного бродяги, що мріє про в'язницю з койкою та їжею. А коли вони виштовхують його з руїн на шосе, в них одна відповідь:

— «Хто тебе примушує вештатися, сидів би вдома!».

— Вдома? Де це?

І ось Улісс Герве дійшов до свого дому. Це була закинута садиба в вели-

чезному поміщицькому лісі, поблизу Тура, де колись жили лісники Герве, випадково набрів на неї: він пішов до лісу з одчаєм: адже на битому шляху на нього чекала смерть. В садибі він переночував, а на ранок знайшов ін-

струмент. Це була стара заіржавлена рушниця, залишена тут, очевидно, як негодяща. Але не даремно ж Герве був годинникарем. Тут, у садибі, жукчи шмат хліба, він три доби порастає кола рушниці: чистить її, колупається, в затворі. Нарешті, рушницю справлено. З неї з гріхом наполовину, можна стріляти. Тепер Герве врятований: він зможе вбивати фазанів, цісарок, бекасів, зайців — теплих, жирних, смачних. Він не загине тепер. Зупинка тільки за патронами. Нічого! В ближньому містечку він продасть свою куртку. Правда, йому буде холодно, та зате він буде ситий.

Герве чвалає до містечка. Йому щастить. Куртку продано. Мисливські патрони — двадцять штук — у нього в кешенях штанів. Тут таки мисливський ніж і кресало. — Е, треба тільки трохи фантазії, а прожити можна навіть і за кризи!

...На лісній проталині його зупиняє об'їздчик.

— Стоп! Покажи твої кишені. Що ти робиш біля лісу барона Люберака?

Об'їздчик вивалює з кешенів Герве патрони просто на землю.

— Я так і думав. Клятий бракон'єр, канал'є! Ви тільки й думаєте, як стріляти фазанів у баронському лісі!

Це були останні слова, що їх за своє життя сказав об'їздчик. За секунду він лежав на землі з мисливським ножем Герве в горляніці.

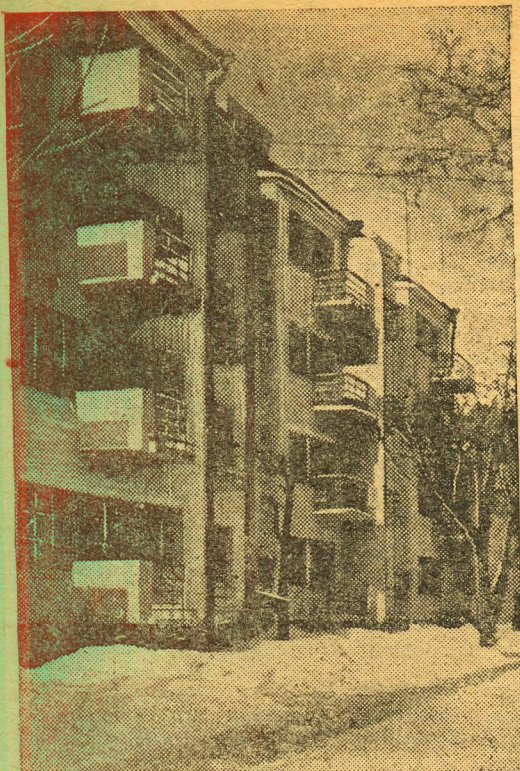
Герве підібрав патрони з землі й кинувся бігти до лісу:

— Прокляття! Цього разу в нього вже не відберуть останніх засобів до життя! Йому треба так небагато, щоб проіснувати, та клятий уряд щоразу стає йому понерек горла.

Решту ми вже знаємо. Герве розшукано, він одбивався й був розстріляний на місці найхоробрішими в світі жандармами.

Харків. 1934 рік.

О Д Н А

Київ — нова столиця радянської України за часів революції значно зріс, значно змінив своє господарське і архітектурне обличчя. Постали нові фабрики, із старих напівкустарних майстерень виросли нові заводи—гіганти легкого машинобудівництва. На місцях маленьких одноповерхових будинків, на диких пустирях поставали багатоповерхові, янайкраще устатковані житлові будинки для трудящих.

Тепер місті широко розгорнуто будівництво помешкань для урядових установ, центральних партійних, профспілкових й інших організацій. Також надударними темпами розгортається й житлове будівництво.

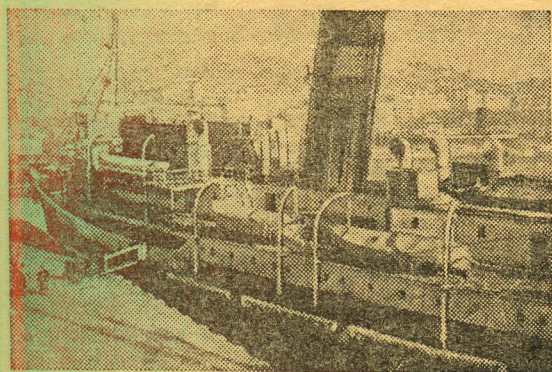
Київський залізничний вузол тепер набирає великого й відповідального значення як вузол республіканського центру, і тому його роботу раціоналізується, під'їзди колій поширюється й реконструюється.

На фоті: новий житловий будинок для інженерно-технічних робітників недавно закінчений будівництвом.

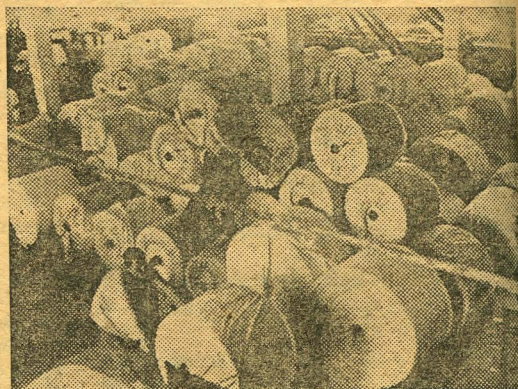
Харківський Бактеріологічний Інститут під керівництвом його директора — професора Мельника здобув кілька нових блискучих перемог у боротьбі з висипним і черевним тифом та дифтерією. Інститут винайшов препарат проти висипного тифу, що прищеплення його людині цілком гарантує її від захворювання на той тиф. На нашому фоті лікар жінка Б. Л. Палант нагороджена орденом Трудового Червоного прапора за активну участь у виготовленні препарату, яким охороняє дітей від захворювання дифтерією після одноразового щеплення.

Криголам „Літке“ бере найактивнішу у часті у вивченню Арктики. Пробув він оце в плаванні по північних морях цілих півтора роки. Науковий склад криголама за ці півтора роки провів величезну наукову роботу для вивчення північного морського шляху. Тепер криголам повернувся до Владивостоку на перепочинок і ремонт. На фоті: „Літке“ у владивостоцькому порту.

ШОСТА СВІТУ

Добробут трудящих країни будованого соціалізму росте з кожним роком. Це підтверджують ростущі, вимоги на речі культурного вжитку—на музичні інструменти, книжку, газету, фотоапаратуру, велосипеди, добру мебелі і т. д. Ростуть вимоги на добру, добре пошиту одіжку, на білизну й білизневий крам. Назустріч цим вимогам поширює виробництво легка промисловість. Сосновецька текстильна фабрика (ім. Іванова), що дотепер продукувала тільки декоративні сорти ситцю, перейшла виключно на виробництво білизневих тканин.

Вже першого кварталу цього року фабрика виробить один мільйон триста тисяч метрів білизневої тканини. На фоті: готова продукція фабрики.

Протягом другої п'ятирічки в Донбасі стають до ладу нові шахти, що самі вони даватимуть що року сорок вісім мільйонів тонн вугілля. Повною механізацією й старі шахти. На фоті: панорама червонопрапорної шахти № 1 в Горлівці, що у виконанні виробничого плану весь час тримає першість серед усіх шахт СРСР. На цій шахті працює найкращий майстер вугілля — Микита Ізотов.

Н А Р И С Ф. К А Н Д И З О Л О Т І Р У К И Ф о т о Я. Л е щ и н с ь к о г о

Нивенський бородатий дідок, Василь Ігнатович Шкутов, закінчивши вигинати кутник, урочисто показав на нього пальцем і подивившись на гурт своїх учнів, причав поглядом до обличчя одного молодика, сказав ласаво:

— Ось, п'ять хвилин — і готово. А ти б пів години зовтузився.

— Не менш. Адже я не знав, що це так просто.

— Просто... Придивляйтесь, учитись буває, тоді буде просто. Бригадир твій де?

Тут дід Шкутов нападає на бригадирів, що стоять біля шнека.

— Хороша справа, товаришу бригадире, хороша робота! За верстуву видно — мучиться людина, а тобі хоч би що! Нащо ж ти бригадир, коли ти не можеш допомогти відсталому. Він же шує справу всієї бригаді, а тобі — плювати?

— Та я їм казав... — хоче виправдатись бригадир.

— Казав! казав! — сердиться старий. — Ти йому ще й про міжнародне станвище скажи. Стати та показати треба, а не сидіти над своєю кваліфікацією, як курця на яйцях.

— Товаришу Шкутов, хвилину — нер'шуче зупиняє засоромлений бригадир діда, що спрямував був до виходу.

Він відходить з дідом убік і тихенько, щоб не почули відливі молоді дідові друзі, показує йому вальцівницю, у яких бригада пророблює канавки.

— Ось давно над цим працюємо, а виходить погано. Коли канавка вузька, ще добре — підпилити можна, а коли широка, — це ж брак. У чому тут справа? — й бригадир мнеться. Йому ніяково перед своїм старим учителем дідом, трошки соромно і перед хлопцями-учнями, проте нічого не вдієш. Доводиться звертатись до діда, бо вищого від нього авторитету в цих справах немає.

— Добре, бригадире, — весело відповідає дід. — Я до тебе не подібний... Тут справа дуже проста: адже у тебе не крейсмейстер, а лом якийсь. Візьми маленький крейсмейстер, примірай і зрудай, тоді й підпилювання не треба, — закінчує він під дружній сміх учнів, а наприкінці кидає: — Я вчезаю заїду, якщо у тебе не вийде.

сам покажу. А покищо поглядай на цього хлопця, — кидає він голосом на пережвалфіканта, що встиг підчас розмови зігнути пару нових кутників.

Василеві Ігнатовичу Шкутову шістьдесят вісім років. Він найстаріший робітник харківського заводу імені Шевченка.

Завод народився на його очах і виріс за активної дідовою допомогою. Василь Ігнатович був за слюсара і добре знав всі верстатах, коли на скотичці Харкова — Основі гудів сосновий ліс, а шумлива Москалівка закінчувалася городами, що осіли по берегах річки. Позламувані шерехи маленьких будинків Москалівки переходили в рівні ряди сивої капусті і геометричне мереживо грядок чудової основ'янської редиски, що належали городничкові — глитаю Берлізову.

Спочатку на березі річки, на околиці ліса стояла кузня, маленька й погано обладнана. Колишній ливарник протягобудівного заводу — Скрипка збудував там невеличку ливарну майстерню, де стара коняка ходила біля,

майстерні, з'явилася марка «Чавуно-ливарний завод Берлізова».

Василь Ігнатович Шкутов прийшов на цей завод 1911 року, коли Берлізов, одержавши велике замовлення від Донецької залізниці, що тоді лише будувалася, найняв собі інженера і до ливарні приєдналась ковальська та механічна майстерня. Шкутов за тих часів був уже добрим майстром.

Хазяїн не любив Шкутова за російський язик, проте обійтися без нього не міг.

...Багато води втекло з того часу, навіть у повільній річці Лопані, на березі якої зростає і шиївся завод. Не пізнати ані Основі з Москалівкою, ані заводу, ані Василя Ігнатовича.

Новими будинками, заводськими корпусами, фабриками-кухнями вкрилися колишні городи, підперезалися трамвайною колією, шричанурилися електрикою. Розцвіли школи та клуби.

На місці старої кузні біля мосту стоїть великий, красивий завод транспортного машинобудування, гордий новими своїми цехами, рихтуванням та конструкціями нових корпусів.

Двадцять два роки проробив Василь Ігнатович на заводі. Тепер він аж ніяк не нагадує колишнього Васюку Шкута, яким він прийшов сюди. Від тодішнього Василя Василя Ігнатович відрізняється так, як новий радянський завод від колишньої майстерні, так, як транспортні для будівель і шахт, і рольганги для металургії від конфорок, які виливав Берлізов.

Залишилися золоті руки, що збагатилися новими умінями, сріблястою стала голова, озброєна новими знаннями і твердою дисципліною. Тепер Василь Ігнатович не лише найстаріший і найкваліфікованіший робітник заводу імені Шевченка. Тепер він кращий ударник і більшовик, що високо несе

прапор ізотовського руху в себе на заводі. Після революції Василь Ігнатович, уже п'ятидесятилітня людина, почав молодіти.

Поперше, він побачив, що в житті багато є веселих і цікавих речей. По-друге, він прийшов до висновку, що всі ці веселі і цікаві речі, робляться ще веселіші і цікавіші, коли їх не просто спостерігати, а робити і будувати, допомагаючи товаришам своїми знаннями та вмінням своїх золотих рук.

Василь Ігнатович Шкутов навчає молодого слюсара

привода, що подавав повітря до ватрачки.

Якось коняка потрапила в гаряче литво і пошкодила собі ноги. Тоді Скрипка пішов до городничка Берлізова, щоб позичити нову коняку, і Берлізов запропонував йому вступити з ним у компанію.

Незабаром Скрипка зник, а на колосниках та конфорках, відлитих у

Пішовши цим шляхом, старий, що зробився майстром механічного цеху, дуже швидко прийшов до партії і ось уже вісім років їде в її лавах, разом з передовими людьми свого класу і країни.

Дід — активіст. Він керував піонерами, жінвідділом, порядком партійних навантажень досі працює з комсомолом, бо він є партприкріплений до комсомольського осередку.

Не було і немає на заводі виробничої наради, де не чути було б дідового голосу, не буває й технічної наради, де не сперечався б з інженерами Василь Ігнатович.

Після дня роботи на заводі він сидів у себе вдома над рисунками, і на його столі поруч з історією партії лежав підручник креслення, а в зошиті поруч з віршами, що їх час від часу складає старий, і поруч з лекціями азовної політшколи, з'явилися алгебричні формули.

Будівництво, шляхові роботи, шахти, металургія і інші заводи вимагали все більше транспортерів, конвеєрів і інших транспортних механізмів. Завод поспішав обслуговувати всіх. Проте справа впиралася в людей: їх не вистачало, треба було навчити, підготувати, пристосувати до роботи.

Й цю справу покладено на діда Шкутова. Він узявся, вчив фабзайчат, навчав учителів семірічок викладати дітям слюсарську справу, а ввечері вчив

чорноробів, що поклали зробитись кваліфікованими слюсарями та токарями.

П'ять років приділив цій справі Василь Ігнатович. Багато сотень людей пройшло за цей час через його руки.

Шкутов гордий з своїх учнів.

— Дивіться, які вони в мене вчені. Інженери, техніки, економісти, в райпаркомі працюють, трестами завідують... Подивившись на них і весело стає.

Тепер дід заний підготовкою нових робітників. А коли на заводі трапляється прорив і оголошують штурм, дід стає на чолі своїх колишніх учнів і разом з ними працює у відсталих цехах.

Василу Ігнатовичу шістьдесят вісім років. Він старий. Його старість — щаслива, сповнена радощів.

На обкладинці цього № „Всесвіту“ репродукція з ескізу картини худ. Григор'єва „Молода мати“, що був виставлений на виставці ескізів майбутніх нових картин, яку влаштував Наркомос УСРР. Виставка ця показала з усією переконливістю, як росте своєю ідейною й художньою майстерністю радянське образотворче мистецтво. В одному з найближчих номерів „Всесвіту“ розкажемо про цю виставку ширше, покажемо в репродукціях найкращі ескізи.

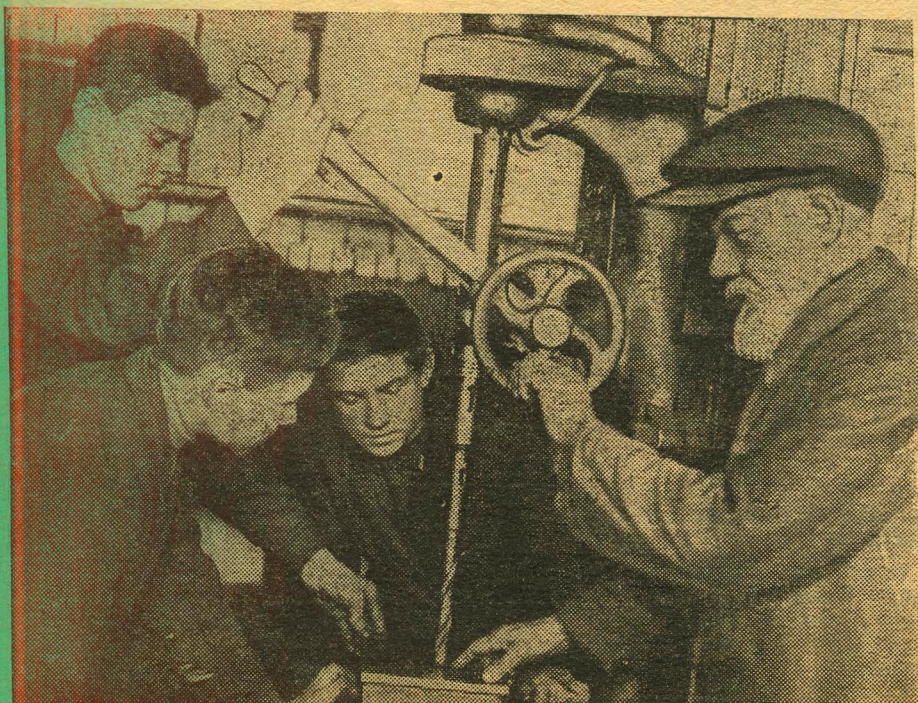

31-го березня минуло сто двадцять п'ять років з дня народження одного з найвизначніших письменників минулого сторіччя, геніального сатирика Миколи Васильовича Гоголя.

Цілком не випадково крилатим став вираз про те, що ціла галузь російської літератури «вийшла» з гоголівської «Шинелі», з цього невеличкого оповідання про «маленьку людину» задушену феодально-буржуазно-бюрократичним режимом, з її жахливо порожнім світом, безвиглядним життям, з однаково жалюгідними радостями і трагедіями. Великий сатирик дав в своїх творах різьбучу картину розкладу близького йому класу — поміщиків, дворян, життя царсько-бюрократичного устрою, безсоромної продажності і навігласності, жорстокості буржуазних «накопительів».

Гоголь створив цілу серію літературних типів, що характерні були не тільки для поміщицького і чиновницького середовища і народжуваної позадливої буржуазії його часу. Силою гігантського своєї таланту Гоголь підняв свої літературні «маски» до висоти узагальнень світового значення. Його Ноздрев і Собакевич, Хлестаков і Манілов, Чічков і Плюшкін якоюсь мірою і частково, так чи так замасковані і перемальовані, зберігали ще навіть в нашій цілком одмінній радянській дійсності. Живуть, звісно вже не як домінантні постаті, а тільки як залишки минулого, іноді окремі психологічні риси і темні побутові плями.

Відзначаючи гоголівський ювілей, радянські видавництва видають академічну збірку творів Гоголя, збірку науково-дослідницьких матеріалів про його творчість, цілий ряд видань окремих його творів, улаштовують концерти, вистави, доповіді в театрах, клубах і школах.

Василь Ігнатович з своїми учнями біля свердловального верстата

КОМСОМОЛЬСЬКА

ЗАСІВНА

Слова М. Скуби

Муз. В. Борисова

Голоси

Один.
Гей, за - водь брат - ва мо - то - ри,

Всі.
ой, чок, чо - ки, чо - ки чок! Зно - ву, — зно - ву

Один.
Зно - ву

Всі.
із - за мо - ря, ой, чок, чо - ки, чо - ки чок! Зно - ву

Один.
зно ву із - за мо - ря, мо - ря при - ле - тів

Всі.
— до нас шпа - чок. Зно - ву, зно - ву із - за.

Один.
мо - ря, мо - ря при - ле - тів — до нас шпа - чок.

Всі.

Гей, заводь, братва, мотори!

(Ой, чок! чоки-чок!)—

Знову, знову ізза моря

прилетів до нас шпачок!

Прощавай зима й морози

(Ой, чок! чоки-чах!)

Знову, знов запах чорнозем
на колгоспівських степах.

Нема снігу вже ні в лузі

(Ой, чок!), ні в степу—

Гей, заводь мотори, друзі—

вирушаймо на сімбу!

... Ех! і гуркнули ж мотори

(Ой, чок! чоки-чах!)

аж замовк, летючи вгору,

в полі жайворонок - птах.

Тільки вітер повівав

(Ой, чок! чоки-чок!)

Тільки скибоньки лягають

на бочок, на бочок.

Тільки скибоньки лягають

(Ой, чок!) на бочки,

А на грудях у нас сяють

каєсемівські значки.

Не даремно ж вони сяють

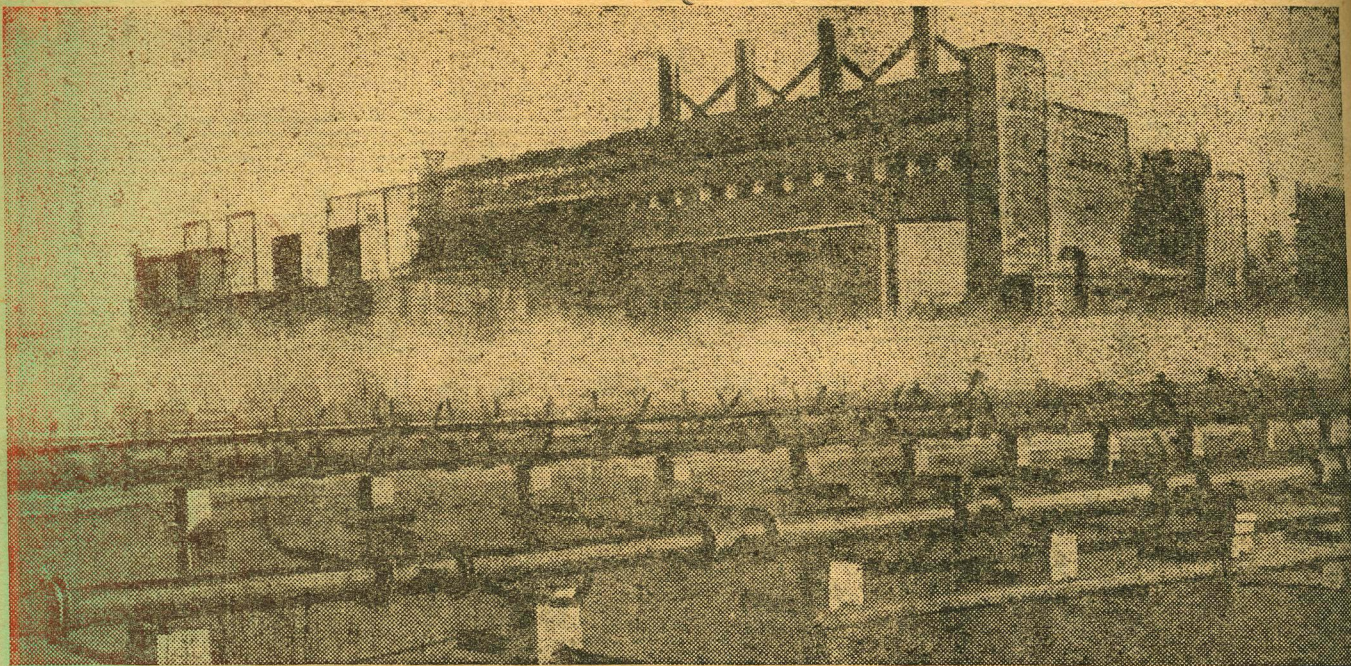
(Ой, чок! чоки-чок!)

Наші хлопці добре дбають —

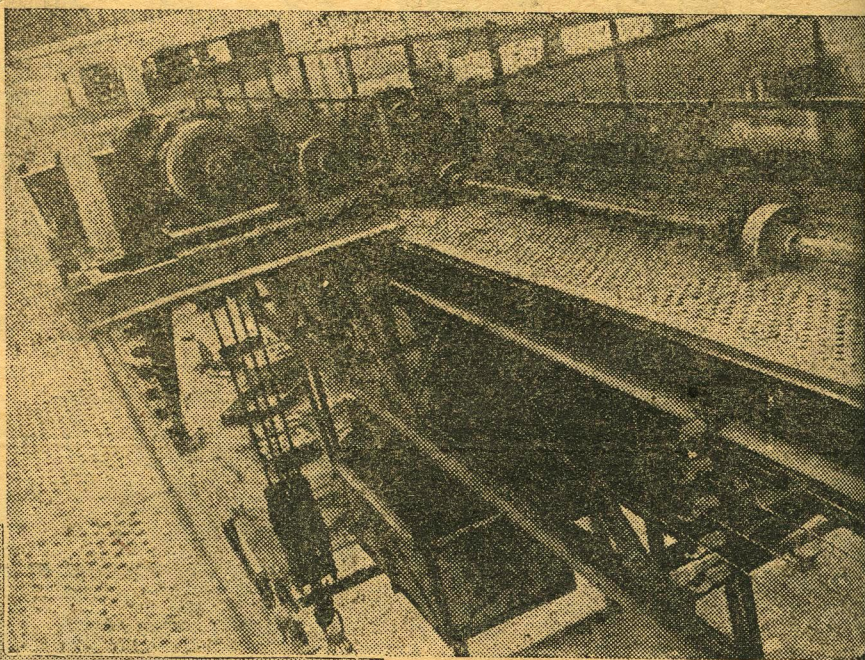
все засіємо на строк!

Наші хлопці добре дбають —

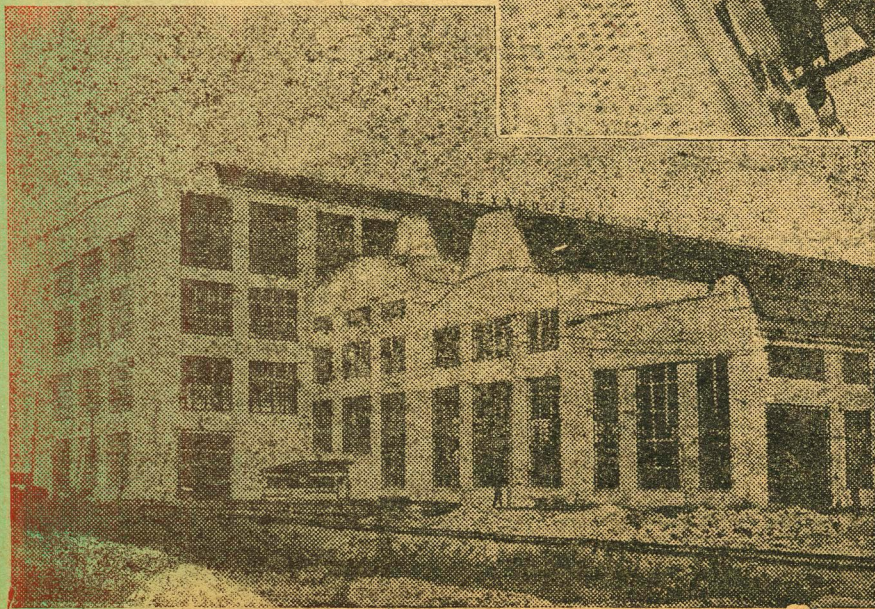
все закінчимо на строк!

Безперервно росте найбільший гігант металургії—Кузнецький завод. Найостанніші досягнення світової металургійної техніки застосовані тут в підгір'ях Алтаю. На фоті — загальний вигляд центральної електричної станції з охолоджувальним басейном.

Новий Крамашкомбінат озброюється найпотужнішим у світі устаткуванням. На фоті праворуч — готовий до роботи 40-тонний мостовий електрокран в сталеливарно-молотному цеху.

На фоті ліворуч—зовнішній вигляд механічного цеху, цеху кранаторського велетня. Цех випускає найскладніше устаткування — вальцювальні стани, газомотори і т. д.

ШАХИ й ШАШКИ

За редакцією О. О. Алехіна

КОНКУРС НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАВДАНЬ

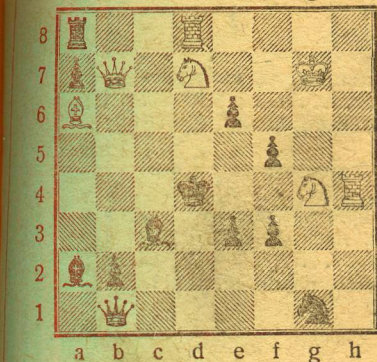
(Умови див. № 1 „Всесвіта“)

Завдання № 17. А. Марі — Генуя

II приз на конкурс

„Die Schwalbe“

a b c d e f g h

Білі: Кр g7, Ф b7, Т d8, h4, С a6, К d7, g4. (7)
Чорні: Кр d4, Ф b1, Т a8, С a2, c3, К g1, П. a7, b2, e3, e6, f3, f5. (12)

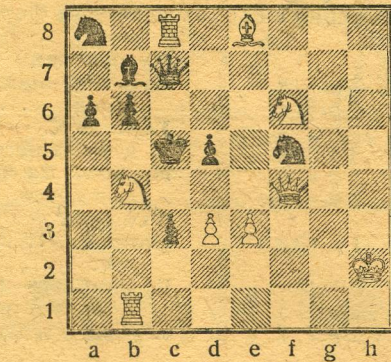
Мат за два ходи

Завдання № 18. А. В. Даніель-Единбург

I приз на конкурс U. S. A.

„Chess Federation“

a b c d e f g h

Білі: Кр h2, Ф f4, Т b1, c8, С e8, К b4, f6, П. d3, e3. (9)
Чорні: Кр c5, Ф c7, С b7, К a8, f5, П. a6, b6, c3, d5. (9)

Мат за два ходи

Завдання № 19. В. Гольцгаузен

Білі: Кр b3, Т f3, f4, К d2, П. f2. (5)
Чорні: Кр a1, Т b6, П. b4, b5. (5)

Мат за 3 ходи

Завдання № 20. В. Гальцгаузен

Білі: Кр h6, Ф f8, Т c7, С a7, c8, К a5 (6)
Чорні: Кр. a8, Ф b8, С h1, П b6, h7 (5)

Мат за 3 ходи

Подаємо одну з найцікавіших партій Всесоюзного шашкового змагання на першість, що недавно закінчилось.

Білі: Кукуев (Москва).

Чорні: Натов (Київ).

1. c3 — d4 f6 — g5, 2. b2 — c3 g7 — f6, 3. c3 — b1 b6 — a5, 4. d4 — c5 a5: c3, 5. d2: b4 h8 — g7, 6. b4 — a5, d6: b4, 7. a5: c3 g5 — f4 (Цураючись протерених шляхів, шукаючи новин). 8. g3: e5 f5: b2, 9. a1: c3 e7 — d6, 10. h2 — g3 a7 — b7, 11. c3 — d4 f8 — e7, 1. g3 — f4 b6 — a5, 13. e1 — d2 g7 — f6, 14. f2 — g3 (Цим хо-

дом білі дають можливість супротивникові провести ефективну, але не дуже складну комбінацію на виграш; слід було грати d2 — c3 і у білих нічого поганого нема) d6 — e5! (Початок красивої комбінації — чорні віддають дві шашки і пропускають супротивника в дамки) 15. f4: f8 a5 — b4, 16. a3: c5 d8 — e7 (прикінцевий хід комбінації, після якого чорні забирають чотири шашки супротивника і примушують його здатися, 17. f8: d6 c7: h1. Білі здалися (Примітки М. Глезера).

Х Р О Н І К А

О Змагання на всесоюзну шашкову першість закінчилися перемогою представників Києва т.т. Б. Бліндера і Натов, що набрали по 9½ очок з можливих 16. Третє і четверте місце, відставши від переможців лише на півочка, поділили Романов (Харків) і Тимковський (Москва). Решту призових місць взяли чемпіон України Смоляк (Дніпропетровськ), Шелев (Баку), І. Гордон (Менськ) і Глезер (Москва). У них всіх по 8½.

Натову і Бліндеру доведеться знову зустрітись, щоб вирішити, кому з них належатиме звання чемпіона СРСР.

Найближчим часом ш/ш сектор ВРФК СРСР вирішить про час і порядок проведення спеціального матчу між обома переможцями першості. Успіх обох киян не є несподіваний. Це молоді майстри, що уперто працюють над удосконаленням своєї техніки. Обидва вони є най-

молодші учасники турніра. Бліндеру — 20 років, Натову — 23 роки. Велика кількість зіграних в турнірі нічиїх (близько 75%) свідчить про виключно сильний і рівний склад учасників.

О За єдиним профбюджетом на ш/ш роботу 1934 р. асигнується до 3.900 000 карб. Ці кошти заплановано за бюджетом ФЗМК в розмірі 10% від всіх коштів, призначених на фізкультурну роботу, що становить 0,5% від загального бюджету ФЗМК. За планами ЦК і обласних відділів союзів до 500.000 карб. (10% від всіх коштів, що їх асигнується на фізкультурну роботу), за бюджетами клубів асигнується також 10% на фізкультурну роботу, тобто 400.000 карб.

О У Москві закінчуються командні шахматно-шашкові змагання на першість МГРПС. У змаганнях беруть участь 725 чол. Кращі результати з шахмат у спі-

лок — робос і машинобудівництво (1 гр.), спілок зв'язку, друкарів і держустанов (2 гр.), спілок залізничників і гірників (3 гр.). З шашок у 1-й групі переможців — друкарі, у другій — борошномели.

О 2-го квітня почалось шахматне змагання на першість Харкова. В турнірі беруть участь майстер Кірилов, 12 першокатегориків, переможців гарнізонної першості т. Логвінов і представник ш/ш організації „Динамо“ т. Гольденів. Турнір відбувається в БЧА. Першість закінчиться на початку травня.

О У Харківських вишівських командних шах. шашк. змаганнях беруть участь 18 команд (у складі 5 шахматистів і 3 шашкистів). Кращі результати по 1-й групі у Харківського Державного Університету і машинобудівельного інститута, по II-й групі у Хеміко-технологічного інститута і Геодезичного інститута.

О Шахматно-шашковий комітет ВРФК України організує турнір листуванням імені „десятиріччя Рад фізичної культури на Україні“. У турнірі згодилися взяти участь голова шахсектора ВРФК С. СР т. Н. В. Криленко, майстер Рогозін, Константинопольський і ряд сильних гравців листуванням.

ЗАКОРДОНОМ

Швейцарський шахматний союз збирається провести в липні місяці у м. Цюріху другий національний турнір з участю чемпіона світу Альохіна і гросмайстрів Ласкера, Бернштейна, Флора, Німцовича, Шпільмана, Тартаковера. Особливого інтересу надає цьому турнірові участь 65-річного Ласкера, що виступає уперше в серйозному змаганні після московського турніра 1925 року.

О Один з найсильніших сучасних шахматистів чемпіон Голандії гросмайстер Макс Ейве викликав на матч на світову першість Альохіна. Виклик Альохін прийняв, але матч відбудеться лише після матчу Альохін-Боголюбов і лише в тому разі, якщо Альохін утримає за собою світову першість.

О Крупною подією закордонного шахматного життя є несподівана поразка Німцовича (переможця великого карлсбадського турніра 1929 р.) у матчі з молодим чемпіоном Швеції Штальбергом. Матч з 8 партій відбувся в Гетеборзі (Швеція) і закінчився з результатом +5, —3 на користь Штальберга.

О Під час гастрольної подорожі по Мексиці Капабланка зіграв у сесансах одночасової гри 482 партії, з яких 452 виграв, 20 зробив нічиїх і 10 програв.

О Австрійському майстрові Елісказесу, що хотів був з'їздити гастрольну подорож по Англії, англійське міністерство закордонних справ не видало візи на в'їзд. Відмову мотивовано „потребою оборони національної праці від закордонної конкуренції“.

О Закінчився міжнародний конкурс на розв'язання завдань. В конкурсі взяли участь чотирнадцять країн (командами по 10 чоловіків). На перше місце вийшли: Іспанія — 1785 очок, Англія — 1746 очок, Німеччина — 1746 очок, Данія — 1741 очко.

„НОТЫ — ПОЧТОЙ“ Центральный нотный МАГАЗИН

Москва, 31, Неглинная улица, № 14

ВЫСЫЛАЕТ ИСКЛЮЧИТЕЛЬНО НАЛОЖЕННЫМ ПЛАТЕЖОМ БЕЗ ЗАДАТКА

Вокальная литература

Сборники для пения с сопровождением фортепиано

Александров — 12 песен народностей за- пада — Средний гол.	3 р. — к.
Берлиоз — Избранные романсы и арии	3 р. 25 к.
Бизе — Избранные романсы	10 р. — к.
Брамс — Романсы и песни I серия	3 р. 50 к.
Вагнер — Избранные арии — Тенор	3 р. 7 к.
— — — — — Сопрано	2 р. 40 к.
Итальянские мастера вокального искусства XVII века	1 р. 68 к.
Итальянские мастера вокального искусства I половины 18 века	8 р. 50 к.
Лядов — Сборник русских песен	2 р. 35 к.
Моцарт — Песни	1 р. 75 к.

Муссоргский — Избранные песни	4 р. — к.
Пять старинных арий испанских компози- торов	2 р. 25 к.
Толстой С. — Сборник старинных фран- цузских песен	4 р. 50 к.
Ма уэль Де Фалья — 7 испанских народ- ных песен	3 р. 25 к.
Фей Берг — 5 песен народов Запада	1 р. 50 к.
Шишов — 10 народных песен, низкий го- лос	1 р. 75 к.
Штейнберг — 6 народных песен, серия 1, 2, 25, II 2 р. III 3 р.	
Шуман — т. III	12 р. — к.

Оперы для пения

Бородин — Князь Игорь	35 р. — к.
Вагнер — Золото Рейна	12 р. — к.
— — — — — Нюрнбергские мейстерзингеры	28 р. — к.
Глинка — Руслан и Людмила	28 р. — к.
Дорогомыцкий — Каменный гость	12 р. — к.
— — — — — Русалка	30 р. — к.
Ипполитов-Иванов — Женидьба	22 р. 50 к.
Крейн — Загмук	35 р. — к.
Муссоргский — Борис Годунов	35 р. — к.

Муссоргский — Женидьба	9 р. 50 к.
— — — — — Сорочинская Ярмарка	25 р. — к.
— — — — — Хованщина	21 р. — к.
Леонковалло — Паяцы	11 р. 50 к.
Римский-Корсаков — Псковитянка	18 р. — к.
— — — — — Садко	30 р. — к.
— — — — — Снегурочка	26 р. 50 к.
— — — — — Царская невеста	1 р. — к.
Чайковский — Евгений Онегин	12 р. — к.

о о о о о о о о о

Кулаковский — Теория музыки. В пер. Лете — 3 р. 70 к.

о о о о о о о о о

**ЦЕНТРАЛЬНАЯ НАУКОВА
БИБЛИОТЕКА**

с сведению лечебных учреждений!

«МОСОБЛХИМПРОМСОЮЗ»

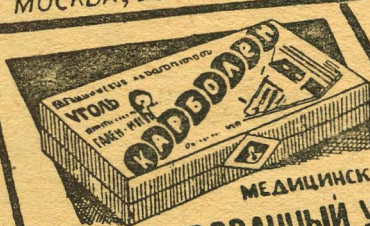
ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕСКАЯ ФАБРИКА

«Гален-Москва»

МОСКВА, 55-БАХМЕТЬЕВСКАЯ УЛ. 2-й ВЫШЕСЛАВЦЕВ ПЕР., 6-А.

**секаровская
жидкость**
(вытяжка из семенных желез)
РАЗРЕШ. НКЗ № 8362.
применяется против истощения,
упадка сил, полового бессилия
и неврастении во всех ее видах

**МЕДИЦИНСКИЙ
АКТИВИРОВАННЫЙ УГОЛЬ
«КАРБОЛЕН»**

В ТАБЛЕТКАХ, КРУПИНКАХ И В ПОРОШКЕ ДЛЯ
ВНУТРЕННЕГО УПОТРЕБЛЕНИЯ РАЗРЕШ. НКЗАР № 4211
РЕКОМЕНДУЕТСЯ ВРАЧАМИ ПРИ РЯДЕ ЖЕЛУДОЧНО-
КИШЕЧНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ, — ПРИ ПРОЦЕССАХ УСИЛЕННОГО
БРОЖЕНИЯ В КИШЕЧНИКЕ ПРИ АРТЕРИОСКЛЕРОЗЕ, ПРИ
ОТРАВЛЕНИЯХ ЯДАМИ, ГРИБАМИ, НЕДОБРОКАЧЕСТВЕН-
НЫМИ ПИЩЕВЫМИ ПРОДУКТАМИ, В ГИНЕКОЛОГИИ
ПРИ СЕПТИЧЕСКИХ АБОРТАХ И КАК ПРИСЫПКА
ПРИ ГНОЙНЫХ РАНАХ И ПЛОХО-ЗАЖИВАЮ-
ЩИХ ФИСТУЛАХ.

ДЛЯ ПРЕДОХРАНЕНИЯ ОТ
БЕРЕМЕННОСТИ ВЫПУЩЕНЫ ВАГИНАЛЬНЫЕ ТАБЛЕТКИ
«ВАГИЛЕН», ПРИГОТОВЛЕННЫЕ НА ПРОТИВОЗАЧАТОЧ-
НОМ ПРЕПАРАТЕ КИНОЗОЛ. РАЗРЕШ. НАРКОМЗДРАВОМ.

ПРОДАЖА ВО ВСЕХ АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ
СПОСОБ УПОТРЕБЛЕНИЯ ПРИ ПРЕПАРАТЕ

ПРИ ОТСУТСТВИИ НА МЕС-
ТАХ ЗАКАЗЫ ИСПОЛНЯЮТСЯ
ПРИ ПОЛУЧЕНИИ ЗАДАТКА В
50% ПОСЫЛОЧНОЙ КОНТО-
РОИ «ГОРТ» — МОСКВА,
МОСКВРЕЦКАЯ УЛ. 26/
НА СУММУ СЫШЕ 200 РУБ. ЗАКАЗЫ МОГУТ
ВЫПОЛНЯТЬСЯ НЕПОСРЕДСТВЕННО ФАБРИКОМ

НКОЗ — УССР

ТРЕБУЙТЕ ВСЮДУ:

УКРКУРУПР

ВО ВСЕХ КИОСКАХ, РЕСТОРАНАХ,
СТАНЦИОННЫХ БУФЕТАХ,
В АПТЕКАХ МИНЕРАЛЬНЫЕ ВОДЫ:

МИРРАД

При заболеваниях: желудочно-кишечного тракта,
катарра желудка с пониженной кислотностью,
болезнях печени, желчных путей и подагре

БЕРМИНВОДЫ

При заболеваниях: почек, почечных лоханок,
желудочно-кишечного тракта с повышенной
кислотностью, болезнях обмена веществ

ШЕПЕТОВСКАЯ

При заболеваниях: почечных лоханок,
обмена веществ, катаррах желудка и кишек

ЦЕЛЕБНЫЕ СВОЙСТВА
МИНВОД УКРАИНСКИХ
ИСТОЧНИКОВ ПОДТВЕРЖДЕНЫ
МНОГОЧИСЛЕННЫМИ
НАБЛЮДЕНИЯМИ
ПРОФЕССОРОВ-СПЕЦИАЛИСТОВ

ТРЕБУЙТЕ
СООТВЕТСТВУЮЩУЮ
ЛИТЕРАТУРУ

РЕКОМЕНДУЕТСЯ

РЕКОМЕНДУЕТСЯ

ЛУЧШАЯ ЛЕЧЕБНАЯ ВОДА

ЛУЧШИЙ СТОЛОВЫЙ НАПИТОК

С ЗАПРОСАМИ ОБРАЩАТЬСЯ: г. Харьков, Горяиновский пер., № 12, Укркурупр, тел. 3-41-34

ОПТОВЫЙ СКЛАД В ХАРЬКОВЕ: ул. Свободной Академии, № 47

НАРКОМЗДРАВ УССР
ХАРЬКОВСКОЕ МЕДИЦИНСКОЕ ОБЩЕСТВО

ВСЕУКРАИНСКИЙ ИНСТИТУТ
ЭНДОКРИНОЛОГИИ И ОРГАНОТЕРАПИИ

== ПРОИЗВОДИТ: ==

ГЕМАТОГЕН

(ПРЕПАРАТ КРОВИ) ЖИДКИЙ И В ТАБЛЕТКАХ.
Применяется при малокровии, туберкулезе и рахите.

ФОСФРЕН

(ФОСФОР ДЛЯ МОЗГА) В ТАБЛЕТКАХ.
Применяется при общем понижении тонуса нервной системы, переутомлении, при упадке умственных и физических сил.

СПЕРМОЛЬ

(ВЫТЯЖКА ИЗ СЕМЕННЫХ ЖЕЛЕЗ)
Применяется для укрепления всего организма, нервной системы, улучшения деятельности сердца, при астме и как общее тонизирующее.

ИНСУЛИН
ПРОЛАНОЛЬ
ФОЛИКУЛОЛЬ
ПРО - СПЕРМОЛЬ
ТИР - СПЕРМОЛЬ
ТИР - ОВАРИН

МАММИН
ТИРЕОДИН
МИОЛЬ
ЛИЕНИН
ПРОСТАТИН
ТИМИКОЛЬ

ЛЮТЕОГЛЯНДОЛЬ
ПРОПРОВАРИН
ЦЕРЕБРИН
ПИТУСПЕРМОЛЬ
ПАНКРЕОСПЕРМОЛЬ
ОВАРИН

ЛЕЦИТОГЕМОЛЬ
ФРЕНОТОНОЛЬ
АДРЕНАЛИН
РЕТИНОЛЬ
ГЕПАТИНОЛЬ
ТОРУЛИН
АРСОГЕМОЛЬ
ФЕРРО - ФИТОЛЬ
БРОМЛЕЦИТОЛЬ
ГЕПАТИН
ОВАРИОГИПОФИЗИН
ГАСТРИНОЛЬ
АНТИТИРЕОДИН
ЛАКТОПРОТЕОЗАН
СОВЕРГОСТОЛЬ
МИОТОНОЛЬ
ПИТУИТРИН „Р“ (в амп.)
ПИТУИТРИН „А“ (в флак.)
ПАРАТИРОЛЬ
АРСОЛИЕНОЛЬ
ЗИМО - ФЕРРО - ФИТОЛЬ
ЙОДОФИТОЛЬ
ПАНКРЕОТОЛЬ
ГРАВИДОЛЬ

ПРОДАЖА ВО ВСЕХ АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНИТАРИИ И ГИГИЕНЫ СССР